

BIJLAGE
VERORDENING (EU) .../... VAN DE COMMISSIE

van XXX
tot wijziging van Verordening (EU) nr. 651/2014 waarbij bepaalde categorieën
steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne
markt verenigbaar worden verklaard
DRAFT

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 108, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2015/1588 van de Raad van 13 juli 2015 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op bepaalde soorten horizontale steunmaatregelen¹, en met name artikel 1, lid 1, onder a),

Na raadpleging van het Adviescomité inzake overheidssteun,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In Verordening (EU) nr. 651/2014 worden bepaalde categorieën steun met de interne markt verenigbaar verklaard.
- (2) Ondernemingen die deelnemen aan projecten voor Europese territoriale samenwerking (afgekort “ETC”) die vallen onder Verordening (EU) nr. 1299/2013 van het Europees Parlement en de Raad² of onder [de nieuwe ETC-verordening], ondervinden vaak moeilijkheden bij het financieren van de extra kosten die ontstaan door de samenwerking tussen partners die in verschillende gebieden en verschillende lidstaten of in derde landen zijn gevestigd. Gezien het belang van Europese territoriale samenwerking voor het cohesiebeleid als raamwerk voor de uitvoering van gezamenlijke acties en voor de uitwisseling van beleidsinitiatieven tussen nationale, regionale en lokale actoren uit verschillende lidstaten of derde landen, moet een oplossing worden geboden voor bepaalde moeilijkheden waarmee projecten voor Europese territoriale samenwerking te maken krijgen, om deze te helpen hun verplichtingen uit hoofde van de staatssteunregels te vervullen. In het licht van de ervaring van de Commissie moet Verordening (EU) nr. 651/2014 ongeacht de omvang van de begunstigde ondernemingen van toepassing zijn op steun voor projecten voor Europese territoriale samenwerking.
- (3) Gezien de beperkte invloed op het handelsverkeer en de mededinging van kleine steunbedragen die worden toegekend aan ondernemingen die aan projecten voor Europese territoriale samenwerking deelnemen, moeten voorts eenvoudige regels

¹ PB L 248 van 24.9.2015, blz. 1.

² Verordening (EU) nr. 1299/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 betreffende specifieke bepalingen voor steun uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling ter verwezenlijking van de doelstelling “Europese territoriale samenwerking” (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 259).

worden vastgesteld voor gevallen waarin het totale steunbedrag per onderneming per project een bepaald plafond niet overschrijdt.

- (4) Projecten voor onderzoek en ontwikkeling of haalbaarheidsstudies waaraan na een evaluatie en rangschikking door onafhankelijke deskundigen een kwaliteitslabel “Excellentiekeur” is toegekend, die als excellent worden beschouwd en die het verdienen overheidsfinanciering te ontvangen, maar die in het kader van het Horizon-kaderprogramma geen financiering kunnen krijgen vanwege een gebrek aan beschikbare middelen, kunnen worden ondersteund met nationale middelen, waaronder middelen uit de Europese structuur- en investeringsfondsen voor de periode 2014-2020 en uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Europees Sociaal Fonds+ voor de periode 2021-2027. Staatssteun voor dergelijke onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die door kleine en middelgrote ondernemingen worden uitgevoerd, moet als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd en onder bepaalde voorwaarden van de aanmeldingsverplichting worden vrijgesteld. Voorts zou het niet nodig moeten zijn om voorwaarden om in aanmerking te komen die al op Unieniveau zijn beoordeeld overeenkomstig de regels van de kaderprogramma’s Horizon 2020 of Horizon Europa, opnieuw te beoordelen voordat het Excellentiekeur wordt toegekend. Of de entiteiten die de projecten uitvoeren al dan niet een winstootmerk hebben, is geen relevant criterium volgens het mededingingsrecht.
- (5) Steun aan bepaalde projecten van gemeenschappelijk belang op het gebied van infrastructuur voor digitale connectiviteit die onder Verordening (EU) XX/2020 van het Europees Parlement en de Raad (CEF2-verordening) vallen, kunnen als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd en onder bepaalde voorwaarden van de aanmeldingsverplichting worden vrijgesteld.
- (6) Subsidies aan onderzoekers in het kader van het ERC-Proof of concept en in het kader van de Marie Skłodowska-Curie-acties (MSCA’s) die als economische activiteiten kwalificeren, moeten ook als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd wanneer zij het kwaliteitslabel “Excellentiekeur” hebben gekregen.
- (7) Gecombineerde overheidsfinanciering van nationale middelen en centraal door de Unie beheerde middelen die wordt verstrekt aan onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten (zoals die welke in het kader van een geïnstitutionaliseerd Europees partnerschap op basis van artikel 185 of artikel 187 van het Verdrag of een cofinancieringsactie als gedefinieerd in het kaderprogramma Horizon Europa worden uitgevoerd), kan bijdragen tot verbetering van het Europese concurrentievermogen op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, aangezien dergelijke onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten worden geacht aan doelstellingen van gemeenschappelijk Europees belang te voldoen en welomschreven marktfalen aan te pakken. Dit wordt geacht het geval te zijn wanneer dergelijke projecten overeenkomstig de regels van de kaderprogramma’s Horizon 2020 of Horizon Europa door onafhankelijke deskundigen worden geëvalueerd, gerangschikt en geselecteerd na transnationale oproepen tot inschrijving, en wanneer ten minste drie lidstaten deelnemen (of twee in geval van Teaming-acties). De aan deze gecofinancierde onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten geleverde financiële bijdragen van de lidstaten, met inbegrip van middelen uit de Europese structuur- en investeringsfondsen voor de periode 2014-2020 en uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Europees Sociaal Fonds+ voor de periode 2021-2027, moeten als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd en onder bepaalde voorwaarden van de aanmeldingsverplichting worden vrijgesteld. Voorts zou het niet nodig moeten zijn om voorwaarden om in aanmerking te komen die al op transnationaal niveau door onafhankelijke deskundigen zijn

beoordeeld overeenkomstig de regels van de programma's Horizon 2020 of Horizon Europa, vóór de selectie van een onderzoeks- en ontwikkelingsproject opnieuw te beoordelen.

- (8) In de kaderprogramma's Horizon 2020 en Horizon Europa is bepaald welke onderzoeks- en innovatieacties voor financiering in aanmerking kunnen komen. In dit verband merkt de Commissie op dat onderzoeks- en innovatieacties, zoals gedefinieerd in het Horizon-kaderprogramma, normaliter overeenkomen met de activiteiten "fundamenteel onderzoek" en "industriële onderzoek", zoals gedefinieerd in deze verordening. Voorts komen in het kader van het Horizon-kaderprogramma gesteunde innovatieacties normaliter overeen met de definitie van experimentele ontwikkelingsactiviteiten in deze verordening. De vereenvoudigingen waarin deze verordening op het gebied van onderzoek en ontwikkeling voorziet, mogen evenwel niet worden gebruikt om activiteiten te financieren die niet in aanmerking komen op grond van de staatssteunregels voor onderzoek en ontwikkeling, d.w.z. activiteiten die buiten het kader van experimentele ontwikkelingsactiviteiten vallen. In dit verband mag door de lidstaten ook rekening worden gehouden met de definities betreffende het niveau van technologische paraatheid (Technological Readiness Level, afgekort "TRL"). De Commissie wijst erop dat staatssteun voor onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten op TRL 9-niveau geacht wordt buiten de definitie van experimentele ontwikkeling te vallen en dus van het toepassingsgebied van deze verordening uitgesloten zou zijn.
- (9) Het programma Digitaal Europa zal de digitalisering van de Europese economie en samenleving ondersteunen en versnellen en de Europese burgers, overheden en bedrijven in de hele Unie hiervan laten profiteren. Het programma is een aanvulling op onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die worden gesteund in het kader van het programma Horizon Europa, het programma Connecting Europe Facility Digital en InvestEU. Het zal de versterking van digitale capaciteiten (bv. gegevens-, computing- en cyberbeveiligingscapaciteit) voor de overheidssector, alsook voor kmo's en de onderzoeks- en innovatiegemeenschappen steunen. Het programma zal een financiële bijdrage leveren aan geavanceerde computing, inclusief high-performance-, cloud-, edge- en kwantumcomputing, artificiële intelligentie, inclusief de oprichting van Europese digitale-innovatiehubs, en test- en experimenteerfaciliteiten. Het zal ook digitale vaardigheden en cyberbeveiligingsapparatuur en -instrumenten ondersteunen.
- (10) Bij financiële producten die door het InvestEU-fonds worden ondersteund, kunnen onder zeggenschap van de lidstaten staande middelen betrokken zijn, waaronder fondsen van de EU onder gedeeld beheer, om de hefboomwerking te vergroten en extra investeringen in Europa te ondersteunen. De lidstaten hebben bijvoorbeeld de mogelijkheid om een deel van het bedrag van de fondsen van de Unie onder gedeeld beheer bij te dragen aan het lidstaatcompartiment van de EU-garantie in het kader van het InvestEU-fonds. Bovendien kunnen de lidstaten de financiële producten financieren die via hun eigen middelen of nationale stimuleringsbanken door het InvestEU-fonds worden gedekt. Dit soort financiering kan als "staatsmiddelen" kwalificeren en kan aan de Staat toe te rekenen zijn indien de lidstaten beoordelingsruimte hebben ten aanzien van het gebruik van die middelen. Omgekeerd, wanneer lidstaten ten aanzien van het gebruik van de middelen geen beoordelingsruimte hebben of in overeenstemming met normale marktvoorwaarden handelen, kan het zo zijn dat het gebruik van die middelen geen staatssteun vormt. De Commissie is voornemens om ten aanzien van die gevallen verdere handvatten te

geven wat betreft de typische scenario's van ondersteuning in het kader van de InvestEU-verordening.

- (11) Wanneer nationale fondsen, met inbegrip van EU-fondsen onder gedeeld beheer, staatssteun vormen in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag, moet, om de uitvoering van het InvestEU-fonds te faciliteren, een reeks voorwaarden worden bepaald op grond waarvan de steun als verenigbaar met de interne markt moet worden beschouwd en van de aanmeldingsverplichting moet worden vrijgesteld.
- (12) Bij de vormgeving van het InvestEU-fonds is op mededingingsgebied een aantal belangrijke waarborgen opgenomen, zoals het ondersteunen van investeringen die aan de beleidsdoelstellingen van de Unie bijdragen en toegevoegde waarde van de EU opleveren, en het vereiste dat het InvestEU-fonds additioneel is en een antwoord biedt op marktfalen en suboptimale investeringssituaties. Bovendien zullen het governancestelsel en het besluitvormingsproces ervoor zorgen dat de door InvestEU ondersteunde verrichtingen aan de bovengenoemde vereisten voldoen voordat de EU-garantie wordt afgegeven. Ten slotte zal de door het InvestEU-fonds verstrekte steun transparant zijn en zullen de effecten ervan worden geëvalueerd. Derhalve kan staatssteun die vervat is in de door het InvestEU-fonds ondersteunde financiële producten als verenigbaar met de interne markt worden beschouwd en op basis van een beperkt aantal voorwaarden van de aanmeldingsverplichting worden vrijgesteld.
- (13) Verordening (EU) nr. 651/2014 moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd,
HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Verordening (EU) nr. 651/2014 wordt als volgt gewijzigd:

- (1) Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) in lid 1 worden de punten m) en n) vervangen door:

“m) steun voor regionale luchthavens;

n) steun voor havens;”;

- (b) aan lid 1 worden de volgende punten o) en p) toegevoegd:

“o) steun voor projecten voor Europese territoriale samenwerking, en

p) steun vervat in door het InvestEU-fonds ondersteunde producten.”;

- (c) in lid 2 wordt punt a) vervangen door:

“a) regelingen op grond van deel 1 (met uitzondering van artikel 15), van de delen 2, 3 en 4, van deel 7 (met uitzondering van artikel 44) en van deel 10 van hoofdstuk III van deze verordening, en steun in de vorm van financiële producten krachtens deel 16 van dat hoofdstuk, indien het gemiddelde jaarlijkse budget aan staatssteun per lidstaat meer dan 150 miljoen EUR bedraagt, vanaf zes maanden na de inwerkingtreding ervan. Voor steun krachtens deel 16 van hoofdstuk III van deze verordening worden alleen bijdragen van een lidstaat aan het lidstaatcompartiment van de EU-garantie als bedoeld in artikel 8, lid 1, onder b), van de [InvestEU-programma]-verordening die voor een specifiek financieel product bestemd zijn, in aanmerking genomen bij de beoordeling van de vraag of het gemiddelde jaarlijkse budget aan staatssteun van die lidstaat in verband met het financiële product meer dan 150 miljoen EUR bedraagt. De Commissie kan, nadat zij een beoordeling heeft gemaakt van het door de betrokken lidstaat binnen 20 werkdagen na de

inwerkingtreding van de regeling bij de Commissie aangemelde evaluatieontwerp, besluiten dat deze verordening voor een langere periode op deze steunregelingen van toepassing blijft;”;

(d) in lid 3 worden de punten a) en b) vervangen door:

“a) steun toegekend in de visserij- en aquacultuursector voor zover die onder Verordening (EU) nr. 1379/2013 van het Europees Parlement en de Raad (*) valt, met uitzondering van opleidingssteun, steun om kmo's toegang tot financiering te geven, steun ten behoeve van onderzoek en ontwikkeling, innovatiesteun voor kmo's, steun ten behoeve van kwetsbare werknemers en werknemers met een handicap, regionale investeringssteun in ultraperifere gebieden, regelingen inzake regionale exploitatiesteun en steun voor projecten voor Europese territoriale samenwerking;

b) steun toegekend in de sector van de primaire landbouwproductie, met uitzondering van regionale investeringssteun in ultraperifere gebieden, regelingen inzake regionale exploitatiesteun, consultancysteun voor kmo's, risicofinancieringssteun, steun voor onderzoek en ontwikkeling, innovatiesteun voor kmo's, milieusteun, opleidingssteun, steun ten behoeve van kwetsbare werknemers en werknemers met een handicap, steun voor projecten voor Europese territoriale samenwerking en steun vervat in door het InvestEU-fonds ondersteunde financiële producten;”;

(e) lid 4 wordt vervangen door:

“4. Deze verordening is niet van toepassing op:

a) steunregelingen die niet uitdrukkelijk voorzien in uitsluiting van betaling van individuele steun aan ondernemingen ten aanzien waarvan er een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Commissie waarbij door dezelfde lidstaat toegekende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard, met uitzondering van steunregelingen tot herstel van de schade veroorzaakt door bepaalde natuurrampen en steunregelingen overeenkomstig deel 2 bis en deel 16 van hoofdstuk III;

b) ad-hocsteun ten behoeve van een in punt a) bedoelde onderneming;

c) steun aan ondernemingen in moeilijkheden, met uitzondering van steunregelingen tot herstel van de schade veroorzaakt door bepaalde natuurrampen, regelingen inzake starterssteun, regelingen inzake regionale exploitatiesteun, steun voor kmo's op grond van artikel 56 septies en steun aan financiële intermediairs op grond van deel 16 van hoofdstuk III, mits ondernemingen in moeilijkheden geen gunstigere behandeling krijgen dan andere ondernemingen.

* Verordening (EU) nr. 1379/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 houdende een gemeenschappelijke marktordening voor visserijproducten en aquacultuurproducten, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1184/2006 en (EG) nr. 1224/2009 en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 104/2000 van de Raad (PB L 354 van 28.12.2013, blz. 1).”.

(2) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

(a) de punten 63, 64 en 65 worden geschrapt;

(b) het volgende punt 86 ter wordt ingevoegd:

“86 ter. “digitalisering”: de introductie van technologieën die zijn gebaseerd op elektronische apparaten en/of systemen die het mogelijk maken de functionaliteit van producten te vergroten, onlinediensten te ontwikkelen, processen te moderniseren of te migreren naar bedrijfsmodellen die gebaseerd zijn op de uitschakeling van de tussenhandel bij de productie

van goederen en het verrichten van diensten, hetgeen uiteindelijk een transformerend effect zal opleveren;”;

(c) punt 138 wordt vervangen door:

“138. “Next Generation Access netwerken” (NGA-netwerken): geavanceerde netwerken die ten minste de volgende kenmerken hebben:

i) zij bieden iedere abonnee betrouwbare diensten aan tegen zeer hoge snelheid via optische (of gelijkwaardige technologie) backhaul-verbindingen die zich voldoende dicht bij de locatie van de gebruiker bevinden om daadwerkelijk een zeer hoge snelheid van de dienst te waarborgen;

ii) zij ondersteunen diverse geavanceerde digitale diensten, waaronder convergente All-IP-diensten; en

iii) zij hebben aanzienlijk hogere uploadsnelheden (in vergelijking met basisbreedbandnetwerken).

In de huidige marktsituatie en in deze fase van technologische ontwikkeling zijn NGA-netwerken: a) op glasvezelkabels gebaseerde toegangsnetwerken (FFTx); b) geavanceerde, geüpgradede kabelnetten, en c) bepaalde geavanceerde draadloze toegangsnetwerken die een betrouwbare hoge snelheid per abonnee bieden. NGA-netwerken omvatten netwerken die upload- en downloadsnelheden van 1 Gbps bieden. Verwijzingen naar NGA-netwerken omvatten backhaulnetwerken van de volgende generatie (NGN) wanneer die nodig zijn voor de NGA-uitrol;”;

(d) het volgende punt 138 bis wordt ingevoegd:

“138 bis. “backhaulnetwerken van de volgende generatie (NGN)”: geavanceerde backhaulnetwerken die de uitrol van NGA-netwerken via optische vezel (of gelijkwaardige technologie) kunnen ondersteunen;”;

(e) de volgende punten 166 tot en met 178 worden toegevoegd:

“Definities voor steun vervat in door het InvestEU-fonds ondersteunde financiële producten

166. “InvestEU-fonds”, “EU-garantie”, “financieel product” “nationale stimuleringsbanken of -instellingen” en “uitvoerende partner” hebben de in artikel 2 van de [InvestEU-programma]-verordening omschreven betekenis;

167. “financiële intermediair”: een bij de uitvoering van begrotingsgaranties betrokken financiële instelling, ongeacht de vorm en eigendomsstructuur ervan, die geen uitvoerende partner is. Dergelijke intermediairs kunnen onder meer banken, niet-bancaire kredietinstellingen, beleggingsfondsen, microfinancieringsinstellingen, waarborgmaatschappijen, leasemaatschappijen en nationale stimuleringsbanken of -instellingen zijn;

168. “commerciële financiële intermediair”: een financiële intermediair die opereert met winstoogmerk en volledig op eigen risico, zonder overheidsgarantie. Nationale stimuleringsbanken of -instellingen worden niet als commerciële financiële intermediairs beschouwd;

169. “projecten van gemeenschappelijk belang op het gebied van infrastructuur voor digitale connectiviteit” heeft de in artikel 8 van Verordening (EU) XX (CEF2-verordening) omschreven betekenis;

170. “adequate kartering” in de specifieke context van artikel 56 sexies, lid 2, onder b), punt i): hoogstens 18 maanden oude kartering van de NGA/NGN-infrastructuur die langs het pand van een in aanmerking komende sociaal-economische actor komt, alsook de kwaliteit van de dienst qua snelheid die dergelijke infrastructuur in gebruikelijke piekomstandigheden biedt. Deze kartering wordt uitgevoerd door de bevoegde overheidsinstantie, houdt rekening met alle NGA/NGN-infrastructuur die bestaat of op geloofwaardige wijze is gepland voor de komende drie jaar of binnen dezelfde termijn als de geplande gesteunde maatregel, en wordt verricht op adresniveau op basis van aansluitbare panden (en niet op basis van aangesloten panden);

171. “publieke consultatie” in de specifieke context van artikel 56 sexies, lid 2, onder b), punt i): een publieke consultatie die door de bevoegde overheidsinstantie wordt verricht door middel van publicatie op een passende website die ten minste één maand ter beschikking staat van alle belanghebbenden, met het doel onderbouwde informatie van belanghebbenden te verzamelen over NGA/NGN-infrastructuur die bestaat of op geloofwaardige wijze is gepland voor de komende drie jaar of binnen dezelfde termijn als de geplande gesteunde maatregel en die het pand van een in aanmerking komende sociaal-economische actor passeert, gebaseerd op informatie op adresniveau op basis van aansluitbare panden;

172. “aansluitbare panden” in de specifieke context van artikel 56 sexies, lid 2, onder b), punt i): panden die binnen een korte termijn kunnen worden aangesloten tegen betaalbare prijzen voor de eindgebruiker (activeringsvergoedingen), ongeacht of deze panden op het netwerk zijn aangesloten. Een exploitant mag een pand alleen als aansluitbaar opgeven indien hij zich ertoe verplicht om het pand, na een verzoek van een eindgebruiker, aan te sluiten tegen normale activeringsvergoedingen, d.w.z. zonder extra of uitzonderlijke kosten indien dit de gangbare handelspraktijk is, die in elk geval niet hoger zijn dan de gebruikelijke kosten in de betrokken lidstaat, welke door de betrokken autoriteit kunnen worden vastgesteld. Voorts moet de exploitant in staat zijn de dienst in het specifieke pand binnen vier weken na de datum van het verzoek te activeren;

173. “sociale diensten”: duidelijk omschreven diensten die voorzien in sociale behoeften, met name wat betreft gezondheidszorg en langdurige zorg, kinderopvang, toegang tot de arbeidsmarkt en herintreding, sociale huisvesting (huisvesting voor achterstandsgroepen of sociaal zwakkere groepen die, door solvabiliteitsbeperkingen, geen huisvesting tegen marktvoorwaarden kunnen vinden) en de zorg voor en sociale inclusie van kwetsbare groepen (zoals uitgelegd in overweging 11 van Besluit 2012/21/EU van de Commissie* of latere rechtshandelingen die dat besluit vervangen);

174. “TEN-T stedelijk knooppunt”: een stedelijk gebied waar de vervoersinfrastructuur van het TEN-T-netwerk, zoals havens, passagiersterminals daaronder begrepen, luchthavens, spoorwegstations, logistieke platforms en goederenterminals, die in en rond een stedelijk gebied zijn gelegen, aansluit op andere delen van die infrastructuur en op de infrastructuur voor regionaal en lokaal verkeer, zoals omschreven in artikel 3, punt p), van Verordening (EU) nr. 1315/2013 van het Europees Parlement en de Raad**;

175. “nieuwkomer”: een spoorwegonderneming in de zin van artikel 3, lid 1, van Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad***, die aan de volgende voorwaarden voldoet:

- (a) zij heeft minder dan tien jaar voordat de steun is toegekend, een vergunning ontvangen overeenkomstig artikel 17, lid 3, van Richtlijn 2012/34/EU;

- (b) zij is niet verbonden in de zin van artikel 3, lid 3, van bijlage I bij deze verordening met een spoorwegonderneming die vóór 1 januari 2010 een vergunning in een lidstaat heeft verkregen;

176. “ecosysteem”, “biodiversiteit” en “de goede staat van een ecosysteem” hebben de betekenis die is omschreven in artikel 2, lid 1, van de [(ontwerp)verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen];

177. “woongebouw”: gebouw bestaande uit eengezinswoningen of meergezinswoningen waarin niet-wooneenheden niet meer dan [25] % van de totale vloeroppervlakte beslaan;

178. “kleine midcaponderneming”: een onderneming met niet meer dan 499 werknemers, berekend overeenkomstig de artikelen 3, 4 en 5 van bijlage I, waarvan de jaaromzet 100 miljoen EUR niet overschrijdt of het jaarlijkse balanstotaal 86 miljoen EUR niet overschrijdt; entiteiten worden als één onderneming beschouwd wanneer aan een van de in artikel 3, lid 3, van bijlage I genoemde voorwaarden is voldaan.

* Besluit 2012/21/EU van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen (PB L 7 van 11.1.2012, blz. 3).

** Verordening (EU) nr. 1315/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 betreffende richtsnoeren van de Unie voor de ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnetwerk en tot intrekking van Besluit nr. 661/2010/EU (PB L 348 van 20.12.2013, blz. 1).

*** Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 tot instelling van één Europese spoorwegruimte (PB L 343 van 14.12.2012, blz. 32).”.

- (3) In artikel 4 wordt lid 1 als volgt gewijzigd:

- (a) punt f) wordt vervangen door:

“f) voor steun aan ondernemingen die aan projecten voor Europese territoriale samenwerking deelnemen: voor steun uit hoofde van artikel 20: 2 miljoen EUR per onderneming per project; voor steun uit hoofde van artikel 20 bis: de in artikel 20 bis, lid 2, vastgestelde bedragen per onderneming, per project;”;

- (b) aan punt i) worden de volgende punten vii) tot en met x) toegevoegd:

“vii) indien het steun betreft aan kmo’s ten behoeve van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die het kwaliteitslabel “Excellentiekeur” hebben gekregen en die worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 25 bis: het in artikel 25 bis bedoelde bedrag;

vii) indien het steun betreft aan Marie Curie-Skłodowska-acties en ERC-Proof of concept-acties die worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 25 ter: de in artikel 25 ter bedoelde bedragen;

ix) indien het steun betreft vervat in gecofinancierde onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 25 quater: de in artikel 25 quater bedoelde bedragen;

x) indien het steun betreft aan Teaming-acties: de in artikel 25 quinquies vastgestelde bedragen;”;

- (c) het volgende punt gg) wordt toegevoegd:

“gg) voor steun vervat in door het InvestEU-fonds ondersteunde financiële producten: de in deel 16 van hoofdstuk III vastgestelde bedragen.”.

(4) Aan artikel 5, lid 2, wordt het volgende punt l) toegevoegd:

“l) steun vervat in door het InvestEU-fonds ondersteunde financiële producten, indien de voorwaarden van deel 16 van hoofdstuk III zijn vervuld.”.

(5) Aan artikel 6, lid 5, worden de volgende punten i), j) en k) toegevoegd:

“i) steun voor ondernemingen die deelnemen aan projecten voor Europese territoriale samenwerking, indien de desbetreffende voorwaarden van artikel 20 of artikel 20 bis zijn vervuld;

j) steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die het kwaliteitslabel “Excellentiekeur” hebben gekregen, Marie Curie-Skłodowska-acties en ERC-Proof of concept-acties die het kwaliteitslabel “Excellentiekeur” hebben gekregen, en in cofinancieringsprojecten en in gecofinancierde Teaming-acties vervatte steun, indien de desbetreffende voorwaarden van de artikelen 25 bis, 25 ter, 25 quater of 25 quinquies zijn vervuld;

k) steun vervat in door het InvestEU-fonds ondersteunde financiële producten, indien de voorwaarden van deel 16 van hoofdstuk III zijn vervuld.”.

(6) In artikel 7, lid 1, wordt de tweede alinea vervangen door:

“De bedragen van de in aanmerking komende kosten kunnen worden berekend in overeenstemming met de opties voor vereenvoudigde kosten bedoeld in Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad*, of [nieuwe verordening gemeenschappelijke bepalingen (CPR)], naargelang van welke verordening van toepassing is, mits de concrete actie ten minste gedeeltelijk wordt gefinancierd via een Uniefonds dat de mogelijkheid biedt gebruik te maken van die vereenvoudigde kostenopties, en mits de kostencategorie volgens de desbetreffende vrijstellingsbepaling in aanmerking komt.

* Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 320).”.

(7) Artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:

(a) in lid 3 wordt punt b) vervangen door:

“b) andere staatssteun ten behoeve van dezelfde – geheel of gedeeltelijk overlappende – in aanmerking komende kosten, mits deze cumulatie er niet toe leidt dat de hoogste steunintensiteit of het hoogste steunbedrag die krachtens deze verordening voor deze steunmaatregel gelden, wordt overschreden.

Financiering die aan de eindbegunstigden wordt verstrekt in het kader van de steun uit het InvestEU-fonds uit hoofde van deel 16 van hoofdstuk III en de daardoor gedekte kosten, worden niet in aanmerking genomen om te bepalen of de cumulatiebepalingen van lid 3 worden nageleefd. In plaats daarvan wordt het voor die naleving relevante bedrag berekend door eerst het nominale bedrag van de financiering uit het InvestEU-fonds in mindering te brengen op de totale in aanmerking komende projectkosten en vervolgens de hoogste steunintensiteit die of het hoogste steunbedrag dat krachtens deze verordening voor deze steunmaatregel geldt, te berekenen op basis van uitsluitend de totale resterende in aanmerking komende kosten. Het nominale bedrag van de in het kader van de steun uit het InvestEU-

fonds aan de eindbegunstigden verstrekte financiering wordt, in geval van artikelen waarvoor de aanmeldingsdrempel als een maximaal steunbedrag is uitgedrukt, evenmin in aanmerking genomen om te bepalen of de aanmeldingsdrempels in artikel 4 in acht zijn genomen.

Als alternatief mag voor niet-achtergestelde leningen of garanties op niet-achtergestelde leningen die uit hoofde van deel 16 van hoofdstuk III door het InvestEU-fonds worden ondersteund, de steun in het kader van dergelijke aan de eindbegunstigden verstrekte leningen of garanties worden berekend op basis van het referentiepercentage dat van toepassing is op het tijdstip van de steunverlening, en kan dit worden gebruikt om ervoor te zorgen dat cumulatie met andere steun voor dezelfde identificeerbare in aanmerking komende kosten niet resulteert in een overschrijding van de hoogste steunintensiteit die of het hoogste steunbedrag dat van toepassing is op de steun krachtens deze verordening of de desbetreffende aanmeldingsdrempel krachtens deze verordening.”;

(b) lid 4 wordt vervangen door:

“4. Krachtens de artikelen 20 bis, 21, 22 en 23 en deel 16 van hoofdstuk III vrijgestelde steun zonder identificeerbare in aanmerking komende kosten mag worden gecumuleerd met andere staatssteun met identificeerbare in aanmerking komende kosten. Steun zonder identificeerbare in aanmerking komende kosten mag worden gecumuleerd met andere staatssteun zonder identificeerbare in aanmerking komende kosten, tot de hoogste desbetreffende totale financieringsdrempel zoals die in de specifieke omstandigheden van elke zaak is vastgelegd in deze of een andere groepsvrijstellingsverordening of in een besluit van de Commissie.”.

(8) In artikel 9 worden de leden 1 en 2 vervangen door:

“1. De betrokken lidstaat zorgt ervoor dat op een uitgebreide staatssteunwebsite, op nationaal of regionaal niveau, worden gepubliceerd:

- (a) de in artikel 11 bedoelde beknopte informatie in het gestandaardiseerde formaat dat in bijlage II is vastgesteld, of een link die daartoe toegang biedt;
- (b) de volledige tekst van elke steunmaatregel, als bedoeld in artikel 11, of een link die toegang biedt tot de volledige tekst;
- (c) de in bijlage III bedoelde gegevens over elke individuele steunverlening van meer dan 500 000 EUR of, voor begunstigden die in de primaire landbouwproductie actief zijn, elke individuele steunverlening van meer dan 60 000 EUR.

Wat betreft steun die wordt toegekend voor projecten in het kader van de Europese territoriale samenwerking als bedoeld in artikel 20, wordt de in dit lid bedoelde informatie geplaatst op de website van de lidstaat waarin de betrokken managementautoriteit in de zin van artikel 21 van Verordening (EU) nr. 1299/2013 van het Europees Parlement en de Raad of [artikel 44 van de nieuwe ETC-verordening], naargelang van welke verordening van toepassing is, is gevestigd. De deelnemende lidstaten kunnen echter ook beslissen dat elk van hen de gegevens over de steunmaatregelen op zijn grondgebied moet verschaffen op de respectieve websites. Voor steun die wordt toegekend voor projecten in het kader van de Europese territoriale samenwerking als bedoeld in artikel 20 bis, zijn de in dit lid vastgestelde publicatieverplichtingen niet van toepassing.

2. Voor regelingen in de vorm van belastingvoordelen en voor regelingen die onder artikel 16 en artikel 21 vallen*, worden de in lid 1, onder c), van dit artikel vastgestelde voorwaarden geacht te zijn vervuld indien lidstaten de verlangde informatie over individuele steunbedragen publiceren volgens de onderstaande tranches (in miljoen EUR):

0,06– 0,5 (alleen voor de primaire landbouwproductie),

0,5–1,
1–2,
2–5,
5–10,
10–30, en
30 en meer.

* Voor regelingen op grond van artikel 16 en artikel 21 van deze verordening kan van het vereiste om over elke individuele steunverlening van meer dan 500 000 EUR gegevens bekend te maken, ontheffing worden verleend aan kmo's die geen commerciële verkoop op een markt hebben verricht.”.

(9) Artikel 11 wordt vervangen door:

“Artikel 11

Verslaglegging

Lidstaten of, in het geval van steun toegekend aan projecten voor Europese territoriale samenwerking krachtens artikel 20, ook de lidstaat waarin de managementautoriteit in de zin van artikel 21 van Verordening (EU) nr. 1299/2013 of [artikel 44 van de nieuwe ETC-verordening], naargelang van welke verordening van toepassing is, is gevestigd, doen de Commissie toekomen:

- (a) via het elektronische aanmeldingssysteem van de Commissie: de beknopte informatie over elke krachtens deze verordening vrijgestelde steunmaatregel in het gestandaardiseerde formaat dat in bijlage II is vastgesteld, samen met een link die toegang biedt tot de volledige tekst van de steunmaatregel, met inbegrip van de aanpassingen daaraan, binnen 20 werkdagen na de inwerkingtreding ervan;
- (b) een jaarlijks verslag, als bedoeld in Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie* (als gewijzigd), in elektronisch formaat, over de toepassing van deze verordening, dat de in de uitvoeringsverordening vermelde gegevens bevat, met betrekking tot elk volledig jaar, of deel daarvan, waarin deze verordening van toepassing is.

Dit artikel is niet van toepassing op steun aan projecten voor Europese territoriale samenwerking als bedoeld in artikel 20 bis.

* Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie van 21 april 2004 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag (PB L 140 van 30.4.2004, blz. 1).”.

(10) In artikel 12 wordt lid 1 vervangen door:

“1. Om de Commissie in staat te stellen de krachtens deze verordening van aanmelding vrijgestelde steun te monitoren, houden de lidstaten of, in het geval van steun toegekend voor projecten voor Europese territoriale samenwerking als bedoeld in artikel 20, eventueel ook de lidstaat waarin de managementautoriteit is gevestigd, gedetailleerde dossiers bij met de gegevens en bewijsstukken die nodig zijn om aan te tonen dat alle in deze verordening vastgestelde voorwaarden zijn vervuld. Deze dossiers worden bijgehouden gedurende tien jaar vanaf de datum waarop de ad-hocsteun werd toegekend of, in het geval van regelingen, de laatste steun is toegekend. Dit artikel is niet van toepassing op steun aan projecten voor Europese territoriale samenwerking als bedoeld in artikel 20 bis.”.

(11) In artikel 14 wordt lid 15 vervangen door:

“15. Voor een initiële investering in verband met projecten voor Europese territoriale samenwerking die onder Verordening (EU) nr. 1299/2013 [of de nieuwe ETC-verordening] vallen, is de steunintensiteit van het gebied waarin de initiële investering is gevestigd, van toepassing op alle begunstigden die aan het project deelnemen. Indien de initiële investering in twee of meer steungebieden is gevestigd, is de maximale steunintensiteit de intensiteit die van toepassing is in het steungebied waar het hoogste bedrag aan in aanmerking komende kosten wordt gemaakt. In steungebieden die op grond van artikel 107, lid 3, onder c), van het Verdrag voor steun in aanmerking komen, geldt deze bepaling voor grote ondernemingen alleen indien de initiële investering een nieuwe economische activiteit betreft.”.

(12) In artikel 16 wordt lid 4 vervangen door:

“4. De in aanmerking komende kosten zijn de totale kosten van het stadsontwikkelingsproject voor zover deze voldoen aan de artikelen 37 en 65 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 of [nieuwe verordening gemeenschappelijke bepalingen (CPR)], naargelang van welke verordening van toepassing is.”.

(13) Na artikel 19 wordt de volgende titel ingevoegd:

“DEEL 2 bis

Steun voor Europese territoriale samenwerking”.

(14) Artikel 20 wordt vervangen door:

“Artikel 20

Steun voor kosten gemaakt door aan projecten voor Europese territoriale samenwerking deelnemende ondernemingen

1. Steun voor kosten gemaakt door ondernemingen die aan onder Verordening (EU) nr. 1299/2013 of [de nieuwe ETC-verordening] vallende projecten voor Europese territoriale samenwerking deelnemen, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. Voor zover zij verband houden met het samenwerkingsproject, komen de volgende kosten, in de betekenis die daaraan wordt toegekend in Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 481/2014 van de Commissie* of [de artikelen 38 tot en met 43 van de nieuwe ETC-verordening], naargelang van welke verordening van toepassing is, in aanmerking:

- (a) personeelskosten;
- (b) kantoor- en administratieve kosten;
- (c) reis- en verblijfskosten;
- (d) kosten voor externe expertise en diensten;
- (e) kosten voor uitrusting, en
- (f) kosten voor infrastructuur en werken.

3. De in lid 2, onder d), bedoelde expertise en diensten zijn niet van permanente of periodieke aard, noch behoren zij tot de gewone bedrijfsuitgaven van de onderneming, zoals routinematig belastingadvies, gangbare juridische dienstverlening of routinematige reclame.

4. De steunintensiteit is niet hoger dan het maximale cofinancieringspercentage waarin Verordening (EU) nr. 1299/2013 of [nieuwe ETC-verordening] voorziet.

* Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 481/2014 van de Commissie van 4 maart 2014 tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 1299/2013 van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot specifieke regels betreffende de subsidiabiliteit van de uitgaven voor samenwerkingsprogramma's (PB L 138 van 13.5.2014, blz. 45).".

(15) Het volgende artikel 20 bis wordt ingevoegd:

“Artikel 20 bis

Beperkte steunbedragen voor ondernemingen ten behoeve van deelname aan projecten voor Europese territoriale samenwerking

1. Steun aan ondernemingen ten behoeve van hun deelneming aan onder Verordening (EU) nr. 1299/2013 of [de nieuwe ETC-verordening] vallende projecten voor Europese territoriale samenwerking is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. Het totale bedrag van de steun die krachtens dit artikel per project aan een onderneming wordt verleend, beloopt ten hoogste 20 000 EUR.”.

(16) In artikel 25 wordt lid 1 vervangen door:

“1. Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten, met inbegrip van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die in het kader van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma het kwaliteitslabel “Excellentiekeur” hebben gekregen, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.”.

(17) De volgende artikelen 25 bis tot en met 25 quinquies worden ingevoegd:

“Artikel 25 bis

Steun voor projecten waaraan het kwaliteitslabel “Excellentiekeur” is toegekend

1. Steun aan kmo's ten behoeve van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten en haalbaarheidsstudies waaraan in het kader van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma het kwaliteitslabel “Excellentiekeur” is toegekend, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. De in aanmerking komende activiteiten van het gesteunde onderzoeks- en ontwikkelingsproject of de gesteunde haalbaarheidsstudie zijn die welke als zodanig zijn vastgesteld volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma, met uitsluiting van activiteiten die buiten het kader van experimentele ontwikkelingsactiviteiten vallen.

3. De categorieën, maximumbedragen en methoden voor de berekening van in aanmerking komende kosten van het gesteunde onderzoeks- en ontwikkelingsproject of de gesteunde haalbaarheidsstudie zijn die welke als zodanig zijn vastgesteld volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma.

4. Het maximale steunbedrag mag niet hoger zijn dan 2,5 miljoen EUR per kmo per onderzoeks- en ontwikkelingsproject of haalbaarheidsstudie.

5. De totale overheidsfinanciering voor elk onderzoeks- en ontwikkelingsproject of elke haalbaarheidsstudie is niet hoger dan het financieringspercentage dat volgens de regels van

het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma voor dat onderzoeks- en ontwikkelingsproject of die haalbaarheidsstudie is vastgesteld.

Artikel 25 ter

Steun voor Marie Skłodowska-Curie-acties en ERC-Proof of concept-acties

1. Steun voor Marie Skłodowska-Curie-acties en ERC-Proof of concept-acties waaraan in het kader van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma het kwaliteitslabel “Excellentiekeur” is toegekend, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.
2. De in aanmerking komende activiteiten van de gesteunde actie zijn die welke als zodanig zijn vastgesteld volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma.
3. De categorieën, maximumbedragen en methoden voor de berekening van in aanmerking komende kosten van de gesteunde actie zijn die welke als zodanig zijn vastgesteld volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma.
4. De totale overheidsfinanciering voor elke gesteunde actie ligt niet hoger dan het maximale steunniveau dat in het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma is bepaald.

Artikel 25 quater

Steun vervat in gefinancierde onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten

1. Steun voor een gefinancierd onderzoeks- en ontwikkelingsproject of een haalbaarheidsstudie (met inbegrip van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die worden uitgevoerd in het kader van een geïnstitutionaliseerd Europees partnerschap op basis van artikel 185 of artikel 187 van het Verdrag of een cofinancieringsactie voor programma's zoals gedefinieerd in de regels van het Horizon Europa-programma) dat respectievelijk die door ten minste drie lidstaten wordt uitgevoerd en door onafhankelijke deskundigen wordt geëvalueerd, gerangschikt en geselecteerd na transnationale oproepen tot inschrijving volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.
2. De in aanmerking komende activiteiten van het gesteunde onderzoeks- en ontwikkelingsproject of de gesteunde haalbaarheidsstudie zijn die welke als zodanig zijn vastgesteld volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma, met uitsluiting van activiteiten die buiten het kader van experimentele ontwikkelingsactiviteiten vallen.
3. De categorieën, maximumbedragen en methoden voor de berekening van in aanmerking komende kosten zijn die welke als zodanig zijn vastgesteld volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma.
4. De totale overheidsfinanciering is niet hoger dan het financieringspercentage dat voor het onderzoeks- en ontwikkelingsproject of de haalbaarheidsstudie is vastgesteld na de selectie, rangschikking en beoordeling volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma.
5. De door het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma verschaftte financiering dekt ten minste 30 % van de totale in aanmerking komende kosten van een onderzoeks- en

innovatieactie of een innovatieactie als gedefinieerd in het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma.

Artikel 25 quinquies

Steun voor Teaming-acties

1. Steun voor gefinancierde Teaming-acties waarbij ten minste twee lidstaten betrokken zijn en die door onafhankelijke deskundigen zijn geëvalueerd, gerangschikt en geselecteerd na transnationale oproepen tot inschrijving volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma, is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. De in aanmerking komende activiteiten van de gefinancierde Teaming-actie zijn die welke als zodanig zijn vastgesteld volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma, met uitsluiting van, in voorkomend geval, activiteiten die buiten het kader van experimentele ontwikkelingsactiviteiten vallen.

3. De categorieën, maximumbedragen en methoden voor de berekening van in aanmerking komende kosten zijn die welke als zodanig zijn vastgesteld volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma. Daarnaast komen kosten voor investeringen in projectgerelateerde materiële en immateriële activa in aanmerking.

4. De totale overheidsfinanciering is niet hoger dan het financieringspercentage dat voor de Teaming-actie is vastgesteld na de selectie, rangschikking en beoordeling volgens de regels van het Horizon 2020- of het Horizon Europa-programma. Voorts bedraagt de steun voor investeringen in projectgerelateerde materiële en immateriële activa niet meer dan 70 % van de investeringskosten.

5. Voor investeringssteun voor infrastructuur in het kader van een Teaming-actie zijn de volgende aanvullende voorwaarden van toepassing:

- (a) wanneer met de infrastructuur zowel economische als niet-economische activiteiten worden verricht, wordt voor de financiering, kosten en inkomsten van elk soort activiteit een gescheiden boekhouding gevoerd, op basis van consequent toegepaste en objectief te rechtvaardigen beginselen van kostprijsadministratie;
- (b) de prijs die voor de exploitatie of het gebruik van de infrastructuur wordt berekend, stemt overeen met een marktprijs;
- (c) toegang tot de infrastructuur staat open voor meerdere gebruikers en wordt op transparante en niet-discriminerende basis verleend. Ondernemingen die ten minste 10 % van de investeringskosten van de infrastructuur hebben gefinancierd, kunnen preferente toegang krijgen op gunstigere voorwaarden. Om overcompensatie te vermijden, is deze toegang evenredig aan de bijdrage van de onderneming in de investeringskosten en worden deze voorwaarden publiek beschikbaar gesteld;
- (d) wanneer de infrastructuur overheidsfinanciering ontvangt voor zowel economische als niet-economische activiteiten, werken lidstaten een monitoring- en terugvorderingsmechanisme uit om te garanderen dat de toepasselijke steunintensiteit niet wordt overschreden door een toename van het aandeel economische activiteiten ten opzichte van de situatie waarmee op het tijdstip van de toekenning van de steun werd gerekend.”.

(18) Het volgende deel 16 wordt ingevoegd na artikel 56 quater:

“DEEL 16

Steun vervat in door het InvestEU-fonds ondersteunde financiële producten

Artikel 56 quinquies

Toepassingsgebied en gemeenschappelijke voorwaarden

1. Dit deel is van toepassing op steun vervat in door het InvestEU-fonds ondersteunde financiële producten waarmee steun wordt verleend aan uitvoerende partners, financiële intermediairs en/of eindbegunstigden.
2. De steun is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in hoofdstuk I, in dit artikel, en in artikel 56 sexies of artikel 56 septies vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.
3. De steun voldoet aan alle toepasselijke voorwaarden die in de [InvestEU-fonds]-verordening [referentie] en in de InvestEU-investeringsrichtsnoeren [referentie] zijn vastgesteld.
4. De in de artikelen 56 sexies en 56 septies vastgestelde maximumdrempels zijn van toepassing op de totale uitstaande financiering, voor zover die financiering steun omvat die in het kader van een door het InvestEU-fonds ondersteund financieel product wordt verstrekt. De maximumdrempels zijn van toepassing:
 - (a) per project in het geval van steun die valt onder artikel 56 sexies, leden 2 en 3, artikel 56 sexies, lid 4, onder a), punt i), artikel 56 sexies, leden 5 en 6, artikel 56 sexies, lid 7, onder a) en b), en artikel 56 sexies, lid 8;
 - (b) per eindbegunstigde in het geval van steun die valt onder artikel 56 sexies, lid 4, onder a), punten ii) en iii), artikel 56 sexies, lid 7, onder d), en artikel 56 septies.
5. Steun wordt niet in de vorm van herfinanciering of van garanties op bestaande portefeuilles van financiële intermediairs toegekend.

Artikel 56 sexies

Voorwaarden voor steun vervat in door het InvestEU-fonds ondersteunde financiële producten

1. Steun aan de eindbegunstigde in het kader van een door het InvestEU-fonds ondersteund financieel product voldoet aan:
 - (a) de voorwaarden in een van de leden 2 tot en met 9; en
 - (b) indien de financiering wordt verstrekt in de vorm van leningen aan de eindbegunstigde, heeft deze een rentevoet die ten minste overeenkomt met het basispercentage van het referentiepercentage dat van toepassing is op het tijdstip van toekenning van de lening.
2. Steun voor trans-Europese infrastructuur voor digitale connectiviteit voldoet aan de volgende vereisten:
 - (a) Algemene cumulatieve voorwaarden:
 - i) het project is een project van gemeenschappelijk belang op het gebied van infrastructuur voor digitale connectiviteit in het kader van Verordening XX (CEF2-verordening);

- ii) het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per project aan een eindbegunstigde wordt verstrekt, bedraagt niet meer dan 100 miljoen EUR;
- iii) de begunstigde levert een financiële bijdrage van ten minste 25 % van de in aanmerking komende kosten, hetzij uit eigen middelen hetzij via externe financiering, in een vorm die vrij is van enige steun van de overheid. Wanneer dergelijke externe financiering wordt verstrekt via een investeringsplatform dat verschillende financieringsbronnen combineert, wordt deze voorwaarde vervangen door de aanwezigheid van 30 % aan particuliere investeringen in het betrokken platform;
- iv) alleen de volgens Verordening XX (CEF2-verordening) in aanmerking komende investeringskosten voor de uitrol van de infrastructuur komen voor steun in aanmerking;
- v) het project wordt overeenkomstig Verordening XX (CEF2-verordening) geselecteerd: i) door een door de Europese Commissie aangewezen onafhankelijke financiële intermediair op basis van gezamenlijk overeengekomen investeringsrichtsnoeren; ii) door de Europese Commissie via een concurrerende biedprocedure op basis van duidelijke, transparante en niet-discriminerende criteria, of iii) door onafhankelijke deskundigen die door de Europese Commissie worden aangewezen;
- vi) het project maakt connectiviteitscapaciteiten mogelijk die verder gaan dan de vereisten in verband met bestaande wettelijke verplichtingen, zoals die welke zijn opgenomen in een spectrumvergunning;
- vii) het project zorgt voor open wholesaletoegang voor derden inclusief ontbundeling onder eerlijke, redelijke en niet-discriminerende voorwaarden in overeenstemming met artikel 52, leden 5 en 6; voor de toepassing van dit artikel mag een project in plaats van fysieke ontbundeling gelijkwaardige virtuele ontbundeling bieden indien het virtuele toegangsproduct door de nationale toezichthouder van een lidstaat of door de Commissie als gelijkwaardig aan fysieke ontbundeling wordt erkend;
- viii) het project valt onder een van de in punt b) genoemde categorieën projecten en voldoet aan de desbetreffende specifieke voorwaarden.

(b) Specifieke voorwaarden:

- i) De volgende cumulatieve specifieke criteria zijn van toepassing op investeringen in netwerken die symmetrische download- en uploadsnelheden van ten minste 1 Gbps bieden:
 - het project heeft als doel de verbinding van sociaal-economische actoren als gedefinieerd in artikel 8, lid 3, onder a), van Verordening XX (CEF2-verordening) die publieke of private ondernemingen zijn die zijn belast met het beheer van diensten van algemeen economisch belang op het gebied van onderwijs, sociale diensten inclusief gezondheidszorg, openbaar bestuur, vervoer, postdiensten en cultuur als bedoeld in artikel 106, lid 2, van het Verdrag en in overeenstemming met Besluit 2012/21/EU van de Commissie of latere rechtshandelingen die dat besluit vervangen;

- het project is gebaseerd op vastgesteld marktfalen, geverifieerd door beschikbare adequate kartering of, wanneer dergelijke kartering niet beschikbaar is, door een publieke consultatie;
 - in aanmerking komende sociaal-economische actoren kunnen alleen met de projectinfrastructuur worden verbonden indien zij geen toegang hebben tot infrastructuur die bestaat of op geloofwaardige wijze is gepland voor de komende drie jaar of binnen dezelfde termijn als de geplande gesteunde maatregel, en die symmetrische download- en uploadsnelheden van ten minste 200 Mbps of een downloadsnelheid van ten minste 500 Mbps biedt;
 - het project houdt een aantoonbaar sprongsgewijze verandering in indien als gevolg van de gesubsidieerde maatregel i) een aanzienlijke nieuwe investering in het breedbandnetwerk wordt gedaan en ii) de gesubsidieerde infrastructuur aanzienlijke nieuwe mogelijkheden op de markt brengt qua beschikbaarheid van breedbanddiensten en capaciteit, snelheden en concurrentie ten opzichte van bestaande infrastructuur of infrastructuur die op geloofwaardige wijze is gepland voor de komende drie jaar of binnen dezelfde termijn als de geplande gesteunde maatregel. Een project wordt geacht aanzienlijke nieuwe investeringen mee te brengen, indien deze investeringen verder gaan dan marginale investeringen die louter verband houden met het upgraden van de actieve componenten van het netwerk. Om aanzienlijke nieuwe mogelijkheden op de markt qua beschikbaarheid van breedbanddiensten en capaciteit, snelheden en concurrentie aan te tonen, zorgt de gesubsidieerde infrastructuur i) voor ten minste een verdubbeling van de download- en uploadsnelheden ten opzichte van bestaande en/of geplande infrastructuur en ii) voor de capaciteit om symmetrische download- en uploadsnelheden van ten minste 1 Gbps te bieden;
 - er wordt geen steun toegekend voor projecten die gebieden omvatten waarin twee NGA/NGN-netwerken aanwezig zijn of op geloofwaardige wijze zijn gepland voor de komende drie jaar of binnen dezelfde termijn als de geplande gesteunde maatregel, of die gebieden omvatten waarin ten minste één netwerk met een zeer hoge capaciteit dat symmetrische download- en uploadsnelheden van ten minste 1 Gbps biedt, aanwezig is of op geloofwaardige wijze is gepland voor de komende drie jaar of binnen dezelfde termijn als de geplande gesteunde maatregel.
- ii) De volgende cumulatieve specifieke criteria zijn van toepassing op grensoverschrijdende investeringen in de uitrol van 5G-corridors op belangrijke transportroutes:
- het project zorgt voor ononderbroken grensoverschrijdende dekking op een 5G-corridor op belangrijke transportroutes, waaronder wegen, spoorwegen en binnenwateren, zoals gedefinieerd in Verordening XX (CEF2-verordening);
 - het project bestaat uit een grensoverschrijdend segment als gedefinieerd in Verordening XX (CEF2-verordening) waarbij i) ten

minste twee lidstaten betrokken zijn doordat de grens tussen twee of meer lidstaten wordt overschreden, of ii) de grens tussen ten minste één lidstaat en een land van de Europese Economische Ruimte wordt overschreden;

- het project zorgt voor een aanzienlijke nieuwe investering in het breedbandnetwerk die verder gaat dan marginale investeringen die louter verband houden met het upgraden van de actieve componenten van het netwerk;
- het project steunt de uitrol van nieuwe passieve infrastructuur alleen indien bestaande passieve infrastructuur niet opnieuw kan worden gebruikt.

iii) De volgende cumulatieve specifieke criteria zijn van toepassing op grensoverschrijdende terabit-backboneprojecten die bepaalde computingfaciliteiten, supercomputingfaciliteiten en data-infrastructuur met elkaar verbinden zoals hieronder omschreven:

- het project steunt interconnectie met ongehinderde end-to-end-connectiviteit van ten minste 1 Tbps, via een rechtstreekse verbinding of door de elementen uit te rollen die nodig zijn voor aansluiting op een pan-Europees backbonenetwerk, van ten minste twee computingfaciliteiten, supercomputingfaciliteiten of data-infrastructuren i) die deelnemen aan de Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing die is opgericht bij Verordening (EU) 2018/1488 van de Raad (Verordening (EU) 2018/1488 van de Raad van 28 september 2018 tot oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming Europese high-performance computing, PB L 252 van 8.10.2018, blz. 1), onderzoeksinfrastructuren, vlaggenschipinitiatieven op het gebied van onderzoek en missies als bedoeld in Verordening XX/XXXX (Horizon Europa-verordening) en Verordening (EG) nr. 723/2009 van de Raad van 25 juni 2009 betreffende een communautair rechtskader voor een Consortium voor een Europese onderzoeksinfrastructuur (ERIC) (PB L 206 van 8.8.2009, blz. 1.); en ii) die gevestigd zijn in ten minste twee EU-lidstaten of een EU-lidstaat en een lid van de Europese Onderzoeksruimte;
- het project zorgt voor een aanzienlijke nieuwe investering in het breedbandnetwerk die verder gaat dan marginale investeringen zoals investeringen die louter verband houden met software-upgrades of licenties;
- het project wordt uitgevoerd door middel van de aankoop van capaciteit en/of uitrusting via openbare aanbestedingen;
- het project steunt de uitrol van nieuwe passieve infrastructuur alleen indien bestaande passieve infrastructuur niet opnieuw kan worden gebruikt.

iv) De volgende cumulatieve specifieke criteria zijn van toepassing op grensoverschrijdende cross-backbonenetwerkprojecten voor de interconnectie van cloudinfrastructuren:

- het project zorgt voor de interconnectie van de cloudinfrastructuren van sociaal-economische actoren als gedefinieerd in artikel 8, lid 3, onder a), van Verordening XX (CEF2-verordening) die publieke of private ondernemingen zijn die zijn belast met het beheer van diensten van algemeen economisch belang op het gebied van onderwijs, sociale diensten inclusief gezondheidszorg, openbaar bestuur, vervoer, postdiensten en cultuur als bedoeld in artikel 106, lid 2, van het Verdrag en in overeenstemming met Besluit 2012/21/EU* van de Commissie of latere rechtshandelingen die dat besluit vervangen;
 - het project bestaat uit de uitrol van nieuwe grensoverschrijdende backbonenetwerken of een aanzienlijke upgrade van bestaande grensoverschrijdende backbonenetwerken waarbij i) ten minste twee lidstaten betrokken zijn doordat de grens tussen twee of meer lidstaten wordt overschreden, of ii) de grens tussen ten minste één lidstaat en een land van de Europese Economische Ruimte wordt overschreden;
 - het project omvat onder de in aanmerking komende sociaal-economische actoren ten minste drie entiteiten die in een andere lidstaat werkzaam zijn dan de overige actoren;
 - het project zorgt voor een aanzienlijke nieuwe investering in het breedbandnetwerk die verder gaat dan marginale investeringen zoals investeringen die louter verband houden met software-upgrades of licenties. Het project biedt symmetrische download- en uploadsnelheden van ten minste veelvoud van 10 Gbps;
 - het project steunt de uitrol van nieuwe passieve infrastructuur alleen indien bestaande passieve infrastructuur niet opnieuw kan worden gebruikt.
- v) De volgende cumulatieve specifieke criteria zijn van toepassing op investeringen in grensoverschrijdende onderzeese kabels:
- het project bestaat uit grensoverschrijdende segmenten als gedefinieerd in Verordening XX (CEF2-verordening) waarbij i) ten minste twee lidstaten betrokken zijn doordat de grens tussen twee of meer lidstaten wordt overschreden, of ii) de grens tussen ten minste één lidstaat en een land van de Europese Economische Ruimte wordt overschreden. Als alternatief is de gesteunde infrastructuur een uitsluitend voor wholesale bestemd netwerk dat de connectiviteit van de Europese ultraperifere regio's of overzeese gebieden verbetert, zelfs binnen één lidstaat;
 - er wordt geen steun verleend voor projecten op routes die al door twee bestaande of geplande backbone-infrastructuren worden bediend;
 - het project zorgt voor een aanzienlijke nieuwe investering in het breedbandnetwerk doordat een nieuwe onderzeese kabel wordt gelegd of verbinding met een bestaande onderzeese kabel wordt gemaakt, redundantiekwesties worden aangepakt en verder wordt gegaan dan marginale investeringen. Het project biedt

symmetrische download- en uploadsnelheden van ten minste 1 Gbps;

- het project steunt de uitrol van nieuwe passieve infrastructuur alleen indien bestaande passieve infrastructuur niet opnieuw kan worden gebruikt.

3. Steun voor energieopwekking en energie-infrastructuur voldoet aan de volgende vereisten:

- (a) steun wordt alleen toegekend voor investeringen in energie-infrastructuur voor gas en elektriciteit waarvoor toegang voor derden, tariefregulering en ontbundeling geldt in overeenstemming met de wetgeving voor de interne energiemarkt, ten behoeve van de volgende categorieën projecten:
 - i) wat betreft energieopslag, projecten die zijn opgenomen in de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang in bijlage VII bij Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad*;
 - ii) wat betreft energie-infrastructuurprojecten niet zijnde energieopslag:
 - slimme netten;
 - projecten die aan een van de criteria van artikel 4, lid 1, onder c), van Verordening (EU) nr. 347/2013 voldoen;
 - projecten die zijn opgenomen in de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang in bijlage VII bij Verordening (EU) nr. 347/2013;
 - projecten in steungebieden;
- (b) investeringssteun voor de opwekking van energie uit hernieuwbare bronnen voldoet aan de volgende vereisten:
 - i) steun wordt alleen verleend voor nieuwe installaties die op concurrerende, transparante, objectieve en niet-discriminerende wijze worden geselecteerd;
 - ii) voor waterkrachtinstallaties die niet aan de voorwaarden van Richtlijn 2000/60/EG** voldoen, wordt geen steun toegekend;
 - iii) in geval van installaties die biobrandstoffen produceren, wordt alleen steun verleend voor installaties die duurzame biobrandstoffen produceren niet zijnde biobrandstoffen op basis van voedingsgewassen;
- (c) het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per project als bedoeld in punt a) van dit lid aan een eindbegunstigde wordt verstrekt, bedraagt niet meer dan 150 miljoen EUR. Het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per project als bedoeld in punt b) van dit lid aan een eindbegunstigde wordt verstrekt, bedraagt niet meer dan 75 miljoen EUR.

4. Steun voor sociale, educatieve en culturele infrastructuur en activiteiten alsook infrastructuur en activiteiten op het gebied van natuurlijk erfgoed voldoet aan de volgende vereisten:

- (a) het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds aan elke eindbegunstigde wordt verstrekt, bedraagt niet meer dan:
 - i) 100 miljoen EUR per project voor investeringen in infrastructuur die wordt gebruikt voor het verrichten van sociale diensten, voor educatie of voor

culturele doeleinden en activiteiten als bedoeld in artikel 53, lid 2, met inbegrip van natuurlijk erfgoed;

- ii) 30 miljoen EUR voor activiteiten in verband met sociale diensten en cultuur;
- iii) 5 miljoen EUR voor educatie en opleiding;

(b) er wordt geen steun toegekend voor opleidingen die bedoeld zijn om te voldoen aan bindende nationale opleidingsnormen.

5. Steun voor vervoer en vervoersinfrastructuur voldoet aan de volgende vereisten:

(a) steun voor infrastructuur, met uitzondering van havens, wordt alleen verleend voor de volgende projecten:

- i) projecten van gemeenschappelijk belang in de zin van artikel 3, onder a), van Verordening (EU) nr. 1315/2013, uitgezonderd voor projecten met betrekking tot haven- of luchthaveninfrastructuur;
- ii) verbindingen met stedelijke knooppunten in het trans-Europees vervoersnetwerk;
- iii) rollend materieel alleen voor het verrichten van spoorvervoersdiensten die niet onder een openbaredienstcontract in de zin van Verordening (EG) nr. 1370/2007*** vallen, mits de begunstigde een nieuwkomer is;
- iv) stadsvervoer;
- v) infrastructuur voor alternatieve brandstoffen of infrastructuur voor emissievrije of emissiearme mobiliteit;

(b) steun voor haveninfrastructuurprojecten voldoet aan de volgende vereisten:

- i) steun kan alleen worden toegekend voor investeringen in toegangsinfrastructuur en haveninfrastructuur die belangstellende gebruikers op eerlijke en niet-discriminerende basis tegen marktvoorwaarden ter beschikking worden gesteld;
- ii) concessies of iedere andere vorm van toewijzing aan een derde om de gesteunde haveninfrastructuur te bouwen, te moderniseren, te exploiteren of te huren, vindt op concurrerende, transparante, niet-discriminerende en onvoorwaardelijke basis plaats;
- iii) geen steun wordt toegekend voor investeringen in suprastructuren van havens;

(c) het nominale bedrag van de totale financiering die overeenkomstig de punten a) of b) van dit lid in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per project aan een eindbegunstigde wordt verstrekt, bedraagt niet meer dan 150 miljoen EUR.

6. Steun voor andere infrastructuurvoorzieningen voldoet aan de volgende vereisten:

(a) alleen voor de volgende projecten wordt steun verleend:

- i) investeringen in infrastructuur voor watervoorziening en afvalwater voor de bevolking;
- ii) investeringen in recycling en voorbereiding voor hergebruik van afval overeenkomstig artikel 47, leden 1 tot en met 6, van deze verordening, voor zover bedoeld voor door andere ondernemingen geproduceerd afval;
- iii) investeringen in onderzoeksinfrastructuur;

- iv) investeringen in de bouw of het upgraden van innovatieclusterfaciliteiten;
- (b) het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per project aan een eindbegunstigde wordt verstrekt, bedraagt niet meer dan 100 miljoen EUR.

7. Steun voor milieubescherming, inclusief klimaatbescherming, voldoet aan de volgende vereisten:

- (a) alleen voor de volgende projecten wordt steun verleend:
 - i) investeringen die ondernemingen in staat stellen schade aan de natuurlijke omgeving (inclusief klimaatverandering) of natuurlijke hulpbronnen door de eigen activiteiten van een begunstigde te herstellen of te voorkomen, voor zover de investering verder gaat dan Unienormen voor milieubescherming of, bij ontstentenis van Unienormen, het niveau van milieubescherming verhoogt of een vroege aanpassing aan toekomstige Unienormen voor milieubescherming vormt;
 - ii) maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie van een onderneming, voor zover dergelijke verbeteringen niet worden uitgevoerd om ervoor te zorgen dat ondernemingen voldoen aan reeds vastgestelde Unienormen, zelfs al zijn die nog niet van kracht;
 - iii) sanering van verontreinigde terreinen, voor zover geen rechtspersoon of natuurlijke persoon wordt geïdentificeerd die volgens het toepasselijke recht voor de milieuschade aansprakelijk is overeenkomstig het in artikel 45, lid 3, bedoelde beginsel “de vervuiler betaalt”;
 - iv) milieustudies;
 - v) bevordering en herstel van de biodiversiteit en ecosystemen, wanneer die activiteit bijdraagt aan het beschermen, behouden of herstellen van de biodiversiteit en aan het bereiken van de goede staat van ecosystemen dan wel aan het beschermen van reeds in goede staat verkerende ecosystemen;
- (b) voor zover de steunmaatregel betrekking heeft op maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie in woongebouwen en gebouwen voor het verrichten van activiteiten in verband met sociale diensten, kan ook steun worden verleend voor maatregelen die tegelijkertijd de energie-efficiëntie van het woongebouw verbeteren en installaties voor de opwekking ter plaatse van hernieuwbare energie integreren in het woongebouw waarop de steunmaatregel inzake energie-efficiëntie betrekking heeft, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - i) de geïntegreerde installatie voor de opwekking ter plaatse van hernieuwbare energie heeft betrekking op de productie van elektriciteit en/of warmte; zij kan worden gecombineerd met opslagapparatuur;
 - ii) de productie van de installatie die ter plaatse hernieuwbare energie opwekt, ligt niet meer dan 20 % hoger dan het totale geaggregeerde verbruik van de bewoners van het gebouw;
 - iii) het geïnstalleerde vermogen van de installatie die hernieuwbare energie opwekt, bedraagt niet meer dan 500 kW;
 - iv) de eindbegunstigde van de steun kan de eigenaar van het gebouw of een huurder zijn;

- (c) het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per project als bedoeld in de punten a) en b) van dit lid aan een eindbegunstigde wordt verstrekt, bedraagt niet meer dan 50 miljoen EUR;
- (d) steun voor maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie van gebouwen mag ook betrekking hebben op de bevordering van energieprestatiecontracten, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - i) het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per eindbegunstigde wordt verstrekt, bedraagt niet meer dan [30] miljoen EUR;
 - ii) de steun wordt verleend in de vorm van een lening of garantie;
 - iii) de steun wordt verleend aan kmo's of kleine midcapondernemingen;
 - iv) de steun wordt uitsluitend verleend voor energieprestatiecontracten in de zin van artikel 2, punt 27, van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie****.

8. Steun voor onderzoek, ontwikkeling, innovatie en digitalisering voldoet aan de volgende vereisten:

- (a) steun kan worden toegekend voor:
 - i) fundamenteel onderzoek;
 - ii) industrieel onderzoek;
 - iii) experimentele ontwikkeling;
 - iv) proces- of organisatie-innovatie voor kmo's;
 - v) innovatieadviesdiensten en diensten inzake innovatieondersteuning ten behoeve van kmo's;
 - vi) digitalisering voor kmo's;
- (b) voor de onder a), punten i), ii) en iii), van dit lid bedoelde projecten bedraagt het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per project aan een eindbegunstigde wordt verstrekt, niet meer dan 75 miljoen EUR. Voor de onder a), punten iv), v) en vi), van dit lid bedoelde projecten bedraagt het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per project aan een eindbegunstigde wordt verstrekt, niet meer dan [30] miljoen EUR.

9. Kmo's of kleine midcapondernemingen kunnen, naast steun die op grond van de leden 2 tot en met 8 van dit artikel verenigbaar is, ook steun ontvangen in de vorm van door het InvestEU-fonds ondersteunde financiering, mits:

- (a) het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per eindbegunstigde wordt verstrekt, niet meer dan 15 miljoen EUR bedraagt, en wordt verstrekt aan:
 - i) micro-ondernemingen;
 - ii) kmo's die nog niet of minder dan 7 jaar na hun eerste commerciële verkoop op een markt actief zijn;
 - iii) kmo's die een nieuwe productmarkt of geografische markt betreden, indien de initiële investering om deze nieuwe productmarkt of geografische markt te

betreden, hoger is dan 50 % van de gemiddelde jaaromzet in de voorafgaande vijf jaar;

- iv) innovatieve ondernemingen;
 - v) kmo's of kleine midcapondernemingen waarvan de belangrijkste activiteiten in steungebieden gevestigd zijn, mits de financiering niet wordt gebruikt voor de verplaatsing van activiteiten als bedoeld in artikel 2, punt 61 bis; of
- (b) het nominale bedrag van de totale financiering die in het kader van de steun van het InvestEU-fonds per eindbegunstigde wordt verstrekt, bedraagt niet meer dan 2 miljoen EUR.

Artikel 56 septies

Voorwaarden voor steun vervat in door het InvestEU-fonds ondersteunde commerciële financiële producten

1. Financiering voor eindbegunstigden wordt verstrekt door commerciële financiële intermediairs die op een open, transparante en niet-discriminerende wijze worden geselecteerd op basis van objectieve criteria.
2. De commerciële financiële intermediair die financiering aan de eindbegunstigde verstrekt, behoudt een risicoblootstelling van ten minste 20 % van elke financieringstransactie.
3. Het nominale bedrag van de totale financiering die door de commerciële financiële intermediair aan elke eindbegunstigde wordt verstrekt, bedraagt niet meer dan 7,5 miljoen EUR.

* Verordening (EU) Nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot intrekking van Beschikking nr. 1364/2006/EG en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 713/2009, (EG) nr. 714/2009 en (EG) nr. 715/2009 (PB L 115 van 25.4.2013, blz. 39).

** Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L XXX).

*** Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad (PB L 315 van 3.12.2007, blz. 1).

**** Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PB L 315 van 14.11.2012, blz. 1).".

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten overeenkomstig de Verdragen.

Gedaan te Brussel,

Voor de Commissie
De voorzitter
Ursula VON DER LEYEN